КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ ЦІЛІСНОГО СПРИЙНЯТТЯ ІНШОМОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

Бережанська Ю.В.
к. філол. н., викладач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія"
Стриж А.А.
викладач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія"

Концептуальні метафори концентрують у собі найсуттєвіші риси конкретної картини світу [4, с. 205]. Згідно з теорією Дж. Лакоффа і М. Джонса, метафоризація заснована на взаємодії двох структур знань – когнітивної структури "джерела" (source domain) і когнітивної структури "мети" (target domain). У процесі метафоризації відбувається "метафоричне проектування" (metaphorical mapping), яке передбачає "когнітивне відображення" (cognitive mapping) [5, с. 9]. Здобутки у царині дослідження концептуальної метафори нині активно впроваджуються провідними освітянами у контексті викладання іноземної мови [1, 2, 3, 6].

Слід зазначити, що концептуальна метафора неодноразово потрапляє у фокус уваги дослідників саме як засіб оптимізації процесу засвоєння фразеологічних одиниць [1, 2, 3, 4]. Значне поширення фразеологічних одиниць в усному та письмовому дискурсі цілком логічно спричинило пошуки способів їхньої систематизації та упорядкування. Фразеологічні одиниці наділені стійкою структурою і часом мають абсолютно непередбачувані значення, що й обумовлює складність цього лексичного матеріалу під час вивчення іноземної мови. Водночас фразеологічні одиниці є вкрай необхідними для повноцінного розуміння картини світу. Когнітивний підхід дає чітке уявлення про концептуалізацію навколишньої дійсності, і таким чином, постає максимально

практичним, базується на нашому емпіричному досвіді повсякденної дійсності. Так, семантична структура фразеологізму вмотивована глибинними механізмами, серед яких центральне місце належить концептуальним метафорам [3, с. 3]. Отже, значення фразеологізму може бути віднайдене шляхом відстеження зв'язків між концептосферами джерела і цілі [2, с. 17]. Саме цей аспект є потенційно продуктивним у процесі опанування іноземної мови.

На нашу думку, упорядкування фразеологічних одиниць з урахуванням когнітивних механізмів, за якими вони сформовані, є потенційно продуктивним у процесі вивчення іноземної мови, зокрема, студентами ВНЗ. Наприклад, концептуальна метафора LIFE IS A JOURNEY лежить в основі таких фразеологічних одиниць як "to go through life with eyes closed"; "to take an unexpected direction (of life)"; "to be at a crossroads"; "to pass away"; "cross the bridge when one comes to it"; "to be over the hill" та інші [4, с. 210]. Звернення до концептуальних метафор забезпечує системний підхід до вивчення фразеологічних виразів і дозволяє студентам побачити, що образне оформлення фразеологізмів не є абсолютно довільним. Таким чином, з ізольованих, неподільних одиниць фразеологізми трансформуються у послідовну, когерентну систему метафоричних концептів. Когнітивний підхід до вивчення фразеологізмів потенційно здатний поглибити розуміння фразеологічних виразів, надати значущий контекст і таким чином оптимізувати процес запам'ятовування.

Отже, значення фразеологізмів до певної міри непередбачуване, однак їхня внутрішня форма вмотивована за рахунок глибинного механізму концептуальної метафори. Дослідження концептуальних метафор дає можливість віднайти приховану логіку іншомовної картини світу. Використання здобутків когнітивної лінгвістики є продуктивним під час вивчення іноземної мови, зокрема, при засвоєнні фразеологічного матеріалу студентами ВНЗ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Andreou G., Galantomos I. Teaching Idioms in a Foreign Language Context : Preliminary Comments on Factors Determining Greek Idiom Instruction / Georgia Andreou, Ioannis Galantomos // Metaphorik.de. – 2008. – Vol. 15. – P. 7–26.
2. Chen Y., Lai H. Teaching English Idioms as Metaphors through Cognitive-Oriented Methods : A Case in an EFL Writing Class / Yi-chen Chen, Huei-ling Lai // English Language Teaching. – 2013. – Vol. 6 (6). – P. 13–20.
3. Dragaš M., Ćurković-Denona K. Teaching English Idioms Based on the Features of Conceptual Metaphors : a Cognitive Approach / Marijana Dragaš, Katarina Ćurković-Denona // Zbornik radova Međimurskog Veleučilišta u Čakovcu. – 2012. – Vol.1. – P. 3–18.
4. Kömür S., Cimen S. S. Using Conceptual Metaphors in Teaching Idioms in a Foreign Language Context / Sevki Kömür, Seyda Selen Cimen // Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. – 2009. – Vol. 23. – P. 205–222.
5. Lakoff G. Metaphors We Live By / George Lakoff, Mark Johnson. – London : The University of Chicago Press, 1980. – 242 p.
6. Vasiljevic Z. Using Conceptual Metaphors and L1 Definitions in Teaching Idioms to Non-native Speakers / Zorana Vasiljevic // The Journal Of Asia TEFL. – 2011. – Vol. 8 (3). – P. 135–160.